

te lejárt az
lövételi jo
törtök reg
nylók ren
dig le nem
acsonyak, a
y mindenki
adra helyét
het napon
től 8-ig.

dégjátéka.

éten a ma
n a buda
baré-együt
keretében
ozatos ez a
jelenetek,
közönséget.
más műsor
é-művészek
lött kabaré-
gelökölőbb,
tek Kolozs-
Bárony
k már vált-
y a hétfői,
k kezdete:

átvitelés a
n kívül. Viz-
jesen által-
an „Henna
raktára és
elben.
len munka
k által gon-
ESSIGMANN
hmedg. 17.

önyv

tában :

nak:
aja (1927)
anulmányok
regény

a szocializ-

gény
férfi, regény
tafizikája

gyptom ut-

— portókölt-
egrendelhető
vosztályában
Kolozsvári
ában vehetik
on-rendelésre

Cenzurat: Suci.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda:
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
1. Pop (Brassai-utca) 10.
Telefon:
szerk. és kiadóhivatal
9-77
aa. N. Sz. — — — 2-28
Egyes szám ára pálya-
sávvaron és vidéken 5 lej
Bukarestben is 5 lej

ELOFIZETESI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	— — 1150
Félévre	— — — 600
Negyedévre	— — 320
Egy hónapra	— — 110
★	
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	Ck 40.—
Egyes szám	— — 3.—

1927 augusztus 15 Hétfő

Cluj-Kolozsvár ★ X évfolyam ★ 183 szám

5687 Ab 17

Lupu munkakódexe

Lupu miniszter, annak ellenére, hogy liberális orientációt vett fel, úgy látszik, szeretné megőrizni a látszatot, hogy hűséges maradt multjához. Legalább is erre vall munkakódex-tervezete, mely állítólag ősszel kerül a parlament elé s ha megvalósul, alkalmas lesz arra, hogy átmenetileg megoldja a romániai munkásság szociális helyzetének legégetőbb problémáit.

Lupu modern ember, erről bizonyosságot tett egykori belügyministersége idején, amikor falusi termelészövetkezeteket létesített és a legliberálisabb kézzel kezelte a szabadságjogokat. Ha a mult valóban kötelez, úgy okunk van feltételezni, hogy Lupu most is komolyan gondolja szociálpolitikai terveinek megvalósítását, mely ha netán realizálódna, kétségtelenül óázist jelentene a liberális törvényhozás anti-szociális tengerében.

Lupu munkakódex-terve szerint a munkaadók kötelezve lesznek arra, hogy munkásaikkal kollektív-szerződéseket kössenek, a munkások pedig arra, hogy csakis kollektív-szerződés alapján dolgozhassanak. A tervezet azonban még tovább megy és azt akarja megvalósítani, hogy a romániai munkásság részesedhessen a vállalatok tiszta jövedelmében, vagyis ingyenes részvények birtokába juthasson.

Azok, akik nem a maximalista szocialista célkitűzések hívei, ebben a törvényben feltétlenül megtalálják azt a fejlődési lehetőséget, mely végső ponton a legkrónikusabb szociális igazságtalanságok eliminálásához vezethet. Bázis ez, melyre egy nagystílű termelési programot lehet építeni, olyan szociális surlódási felületek kiküszöbölését lehet általa elérni, mely kedvezni fog ama industrializálási folyamat megindulásának, melyre Romániának annyira szüksége van, de amelyet a liberális kormányzat eddig minden eszközzel megakadályozni, sőt a már meglévő ipart is tönkretenni igyekezett.

Kétségtelen, hogy a szociális ellentétek teljes megszüntetését még nem hozná magával a munkásságnak a vállalatok jövedelmében való részesítése. Am a jelen viszonyok között, a liberális reakció közepette, a Lupu féle koncepció megvalósulása bizonyos nyugalmi helyzetet teremtené, nemcsak a munkásság, hanem a kapitalista termelés felvilágosodott vezérei körében is, akik nagyon jól tudják, hogy a profit és általában a tőke megerősödése, a termelés zavartalan folyamata elképzelhetetlen ma már a munkásság fokozott munkakedve és a termelés morális és szellemi irányításában való részvétele nélkül.

Epen napjaink nyugtalan atmoszférája bizonyítja, hogy a szociális ellentétek problematikussá teszik magának a termelésnek zavartalanságát és értékeket rombolnak új értékek termelése helyett. Soha még nem látszott annyira reálisnak, mint éppen napjainkban az a shawi paradoxon, hogy a szocializmust a milliomosoknak kell megvalósítaniok.

Hiszen az a guerilla-harc, mely bombával, törrel és barikáddal felszerelve a társadalom tőkés és tökenélküli tábora között megindult, végeredményben csak értékdevalvációhoz és pusztulásához vezetett. Epen ezért még a konzervatív világfelfogás sem zárkozhat el attól, hogy a világ új hatalmainak koncessziókat tegyen és e koncessziók által legalább átmenetileg biztosítsa befolyását a társadalom termelési és kulturális folyamatára.

Lupu érzi ezt, mert művelt és képzetű ember, aki felismerte a kor vezérlő eszméit és azokat a dinamikus erőket, melyek akarva-akaratlanul megmozdítják egy jövőendő társadalom kialakulásának útjait. Ha mégis önkénytelen szkepszissel viseltetünk munkájának és koncepciójának eredményessége iránt, ennek az a legfőbb oka, hogy Lupu helyzetét a liberális kormányzaton belül meglehetősen labilisnek és alárendeltnek látjuk sőt magát is olyan embernek ismertük meg, aki ártalmasan befolyásolható s elvi meggyőződéseit fel tudja áldozni egyéni possibilities kedvéért.

Minden szociális gondolkozású ember számára nemes örömmel szolgálna, ha fenti impresszióinkban csalódnánk s Lupu bebizonyítaná, hogy possibilitiesát csak eszköznek tekinti, amelynek erejével modern és komoly célokat tud elérni. Az őszi ülészak mindenestre igazolni, vagy dezavualni fogja kétségeinket. Szeretnők, ha ezuttal a dezavualás szégyenét kellené elviselnünk. (s. I.)

A kormány lapja destruktívnak nevezi Jorga professzort

A néppárti disszidensek szeptember elején mondják ki a fuziót a nemzeti parasztpárttal. A régenstanács ragaszkodik a nemzeti kormány megalakulásához

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A belpolitikai életben rohamos léptekkel közeledünk a pártok közötti viszonyok tisztázásához. A harcra, amelyet az ellenzéki pártok az őszi parlamenti ülészak alatt indítanak meg a Bratianu-kormány ellen, a kulisszák mögött lázas előkészületek folynak és folynak. Többféle formula merült fel a tárgyalások alatt, így szó volt az egységes ellenzéki blokkról, Jorga-Averescu fuzióról, nemzeti parasztpárti-néppárti együttműködésről stb. Ezekből azonban egyetlen politikai realitás alakult ki eddig: a néppárti disszidensek beolvadnak a nemzeti parasztpártba.

Fuzió a néppárti disszidensekkel

A „Cuvantul“ jelenti, hogy azok a tárgyalások, amelyeket a volt néppárti miniszterek: Petrovici, Garoflid, Manoilescu, Dori Popovici és Sergiu Nita folytattak Maniu Gyulával és Mihalachéval, befejezést nyertek. Elvi differenciák amugy sem választották el egymástól a két pártot, gazdasági és politikai kérdésekben azonos koncepciót vallott magáénak a két párt és így a meg egyezésnek nem voltak különösebb akadályai. A néppárti vezérek a Stirbey-kormány bukása után az egész Averescu párt nevében tárgyaltak a nemzeti parasztpárttal a fuzióról. Közbejött azonban Averescu tábornok szenátusi nyilatkozata, a Bratianuval történt kézfogás, amely egyszerre megváltoztatta a helyzetet.

Kongresszust hívtak egybe a disszidensek

Petrovici Garoflid és Dori Popovici felszólították a tábornokot, hogy tisztázza a helyzetet: vagy Bratianu ellen fordulnak és akkor azonnal fuziót követelnek a nemzeti parasztpárttal, (Jorgával, vagy Jorga nélkül), vagy ha nem, a vezérek elszakadnak Averescutól és visszanyerik teljes akciószabadságukat. Averescu különböző kiutakat keresett, azonban ezek egyike sem elégítette ki Garoflidot és társait. A tábornoktól teljesen függetlenül folytatták a tárgyalásokat a nemzeti parasztpárt vezéreivel. Garoflid külön is tárgyalt hosszabban Mihalacheval, akivel agrárkérdésekben sikerült meg egyezésre jutnia. A tárgyalások ma olyan előrehaladott stádiumba jutottak, Petrovici, Dori Popovici és Sergiu Nita, mint Bukovina, Besarabia és Moldova képviselői, a három tartomány kongresszusát hívták egybe szeptember elejére Jasiba. Ez a kongresszus nyíltan színt fog vallani Averescu tábornok ellen és ki fogja mondani a nemzeti parasztpárttal való fuziót.

A „Viitorul“ az ellenzéki blokk ellen

Az ellenzéki körök mozgolódását a kormány feltűnő idegességgel szemléli. Erre mutat legalább is a cikk, amely a felhivatalos „Viitorul“-ban látott napvilágot. A „Viitorul“ az ellenzéki blokk eszméjével foglalkozik cikkében és kijelenti, hogy ez a „gyűlölet blokkja“.

„A közvélemény azonban — írja a lap —

tudja, hogy mennyire lehetetlen az egységes ellenzéki blokk alakítása, hiszen a valenni apostolra rövidesen Cuza sorsa vár, az tudniillik, hogy elhagyják leghűbb párthívei is. A közvélemény azt is tudja, hogy Jorga magának követeli a blokk orozslánrészét: a koalíció elnökségét, holott Maniu, Mihalache és Stere sohasem egyeznének bele ebbe, mert ismerik Jorga destruktív természetét.“

Ellenzéki vezéreket próbál akvirálni a kormány

A „Viitorul“ idegességére az „Adeverul“-nak egy cikke adhatja meg a magyarázatot, amely szerint a kormány súlyos nehézségekkel küzd és teljes erejével azon van, hogy a belpolitikai nehézségeket a „divide et impera“ alkalmazásával próbálja eliminálni. A cikk szerint a liberális párt, a nemzeti parasztpárttal való meg egyezél meghiusulta után megkísérelte a nemzeti parasztpártnak néhány értékes elemét izolálni. Különösen néhány erdélyi vezér volt különböző kísértéseknek kitéve és az utóbbi napokban hire is járta hogy Maniu két személyes barátja átnyergel a liberális pártba. Ugyanakkor Inculetz a besarabiai parasztpárti vezéreket próbálta rávenni, hogy csatlakozzanak Lupu dr. „pártjához“. Bratianu ily módon próbálta meg pártkormányát nemzeti kormányra átalakítani, — anélkül, hogy az ellenzéknek áldozatokat kellett volna hoznia. A manőver azonban nem sikerült. A nemzeti parasztpárti vezérek elutasították az ajánlatokat, hasonlóképpen Jorga professzor hívei is, akik ma a legelkeseredettebb ellenségei a kormánynak.

A régenesség nemzeti kormányt kíván

A kormány és a régenstanács közötti konfliktus mögött is, amelyről már beszámoltunk, minden valószínűség szerint a nemzeti kormány ügye húzódik meg. A régenstanács ugyanis, hir szerint, teljesíteni akarja Ferdinánd király utolsó kívánságát. A régensek mindaddig azt hitték, hogy Bratianunak kerülni fog a nemzeti kormány megalakítása, de ma már tudják, hogy a nemzeti kormányt a miniszterelnök nem tudja megcsinálni. A közelmúlt napokban a régenstanács, bár igen elővigyázatos formában, ismét felhívással fordult Bratianuhoz, hogy kísérelje meg a nemzeti erők egységesítését.

Külpolitikai komplikációk

A helyzet — folytatja az „Adeverul“ cikke — végül külpolitikai nehézségek is komplikálják. Az Averescu-rezim alatt hire járt, hogy Olaszország angol segítséggel ki fogja eszközölni Románia számára azt a kölcsönt, amelynek érdekében most Titulescu és Bratianu Vintila a külföldön fáradoznak. A mai körülmények között azonban Olaszország és Anglia intervenciója nem látszik valószínűnek. Tény az, hogy a kormány a külpolitikában is olyan nehézségekbe ütközik, amelyek komolyságát nem lehet lebecsülni.

Uj lapot indit a nemzeti parasztpárt

A nemzeti parasztpárt igazgatótanácsa ma délután ülést tartott, amelyen a párt sajtószolgálatának beszerzésével foglalkoztak. Ismeretes ugyanis, hogy anyagi nehézségek miatt a párt kolozsvári hivatalosa, a „Patria“ egy idő óta felfüggesztette megjelenését és rövid ideig a bukaresti hivatalos „Romania“ is szünetelt. A párt igazgatótanácsa elhatározta, hogy október 1-ével új lapot indit, amelynek

vezetésével Virgil Madgearut bízzák meg.

Bucuresti-Bukarest, augusztus 13. A fővárosi lapok élénken kommentálják a hírt, hogy Eugen Buzdugannak, Buzdugan régens fiának, aki kormányparti programmal lép fel a romani pótválasztáson, dr. Lupu pártja ellenjelöltet állított Macavescu személyében. A hír annál is feltűnőbb, mert a fiatal Buzdugannak maguk az ellenzéki pártok sem akartak ellenjelöltet állítani.

Trozkij és Zinovjev meglérése

Oroszországban likvidálják az összes ellenzéki csoportokat

(Berlin, augusztus 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megirta az Uj Kelet, hogy Trozkijt és Zinovjevot a moszkvai kommunista párt központi bizottsága szigorú megróvásban részesítette.

Ez a megróvás összefügg azzal a referátummal, amelyet Bucharin terjesztett a párt plénuma elé. A jelentésben a nemzetközi helyzetet ismertette és hangsúlyozta, hogy a jelenlegi világhelyzetet az angol-orosz feszültség és az imperialista intervenciók Kinában jellemzik legjobban.

Ebben a pillanatban diplomáciai és katonai szövetségeket terveznek a Szovjetunió ellen, be akarják keríteni Oroszországot és az oroszellenes háború ideológiai előkészítését — mondja a jelentés — nemcsak a polgárság szorgalmazza, hanem a nemzetközi szociáldemokrácia, sőt a kommunizmus szélső baloldali renegátjai is. Hogy mégsem robban ki a háború, azt annak kell köszönni, hogy a különböző kapitalista hatal-

mak és az egyes országokban élő kapitalista csoportok ellentétben vannak egymással. Ami a politikát illeti, a Szovjetunió el van határozva a békepolitika folytatására és ennek elérése céljából a Szovjetunió gazdasági és egyéb célszerű kapcsolatokat keres a szociálista államokkal.

E referátum ellen Trozkij és Zinovjev élesen állást foglaltak, amit a többség úgy magyarázott, hogy különösen Trozkij ismét újabb engedményeket akar tenni a kapitalizmusnak. Zinovjev ellen is hasonló vádak merültek fel. Amikor azonban úgy határozott a pártközpont, hogy Trozkij és Zinovjev a megróvás mellett megmaradhatnak a pártban, egyuttal követelték az összes ellenzéki szervezetek likvidálását. Abban az esetben, ha e csoportok feloszlása akadályba ütköznék, Trozkijt és Zinovjevot egyszerűen ki kell zárni a pártból. A likvidálás idejét ez év december elsejére tűzték ki.

**Jouvenel szerint a békeszerződés revízióját csak Magyarország és szomszédai meg-
egyezése alapján lehet elképzelni**

Jouvenel lemondásának okai. Sarrau lesz Franciaország népszövevségi delegátusa

(Páris, augusztus 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) „Az Est“ című budapesti lap párisi munkatársa tegnap érdekes beszélgetést folytatott Henry de Jouvenel szenátorral, Franciaország volt közoktatásiügyi miniszterével, Sziria nemrég visszavonult főbiztosával, aki jelenleg főszerkesztő-tulajdonosa a „Matin“ című nagy francia lapnak. Jouvenel tudvalevőleg Brianddal ellentétes külpolitikai álláspontot képvisel és mint ismeretes, szenációs levelet intézett a jelenlegi külügyminiszterhez, melyben lemondott népszövevségi delegátusi tisztségéről, minek következtében már a genfi szeptemberi közgyűlésen sem jelenik meg.

A francia politikában a Briand elkedvetlenedéséről szóló hírekkel egyidejűleg Jouvenelt, mint külügyminiszterjelöltet emlegetik, akit Benes cseh külügyminiszterhez személyes barátság fűz.

Jouvenel „Az Est“ munkatársa előtt kijelentette, hogy a Rothermere akciót élénk figyelemmel kíséri s nem tartozik azok közé, akik azt lebecsülik. A szenátor szerint nem tételezhető fel, hogy az akció mögött az angol kormány áll, de bizonyos, hogy amozgalomnak az angol közvéleményben mély gyökerei vannak. Az akció kimenetelére nézve kijelentette Jouvenel, hogy

a kérdés rendkívül komplikált és csak Magyarország és szomszédainak békes meg-egyezésével tudja elképzelni a békeszerződés revízióját.

Ha a felek érdekei úgy kívánják, lehet változtatásokat eszközölni az eredeti békeszerződésen, azonban elsősorban a gazdasági meg-egyezésben kell keresni a megoldást. Jouvenel szerint egyre nagyobb fontosságot kell tulajdonítani a Népszövevségnek és ha valamennyi ország vezetői meg-egyezhetnek, hamarabb eljutnánk az európai harmonizációhoz.

Ezután Jouvenel a francia kormány népszövevségi politikájáról nyilatkozott és kijelentette, hogy nem ért egyet a francia kormány jelenlegi népszövevségi politikájával, miért is lemondott fődelegátusi tisztségéről, bár változatlan híve maradt a népszövevségi gondolatnak. Szerinte a Népszövevség tekintélyét azzal lehet emelni, ha ítélkezése alá bocsátják a leg-súlyosabb nemzetközi problémákat.

London, augusztus 13. A „Daily Telegraf“ párisi tudósítójának jelentése szerint Briand Maurice Sarraut-t, a szociálista radikális párt elnökét kéri fel, hogy Jouvenel utódként Franciaországot képviselje a Népszövevség szeptemberi ülésén.

HUSZADIKSZÁZAD

NAPJAINKBAN MINDJOBAN kifejezésre jut, hogy nincs az embernek kisebb hatékonyságu fajtája, mint a költő. A költőnek még a mult században is olyan jelentős szociális és művelődés-képző funkciója, gondolatainak életeket elárasztó hatása napjainkra szinte a minimumra csökkent. Nemzeti és más nemes jelszavak mögött meghuzódó rétegeket reprezentáló volta türes frázissá szükült. Sőt: napjainkban ép' a legfejlettebb izlésű idegen irodalmak közönsége előtt nevésségesen korszerűtlenné lett. A XX. század kulturáját illető össz-szemléletben ugy a költő-személy, mint az efajta szellemiségű ember értéke szinte teljesen devalválódott...

Valamikor, végig a XIX. századon, de különösen a XIX. század derekán, a költők szava a kulturális, szellemi és politikai haladásnak egyetlen lehetséges vehikulumuma volt. A költők gondolkodás-módja volt döntő az elhatározásokban, — élete pedig kánonjellegű minden igyekvő s kora lelkiismeretében osztozni kívánó halandó szemében. S nemcsak szűkebb körben, hanem ott is, ahol a népek és osztályok sorsának kockái peregetek. Száz-szor és százszor megírták már, hogy a Figaro első és további párisi előadásai milyen intenzíven hozzájárultak a francia forradalom kitöréséhez. S az is közismert, hogy pl. az újkor Magyarország történeti életét milyen elhatározó erővel befolyásolták...

A költőnek és a költőségnek ez a kultusza egy generációval előttünk érte el tetőpontját európa-szerte. Akkoriban fakadtak ki e kultusz legkülön-bőbb virágai. A szerelmesek szívét nem csupán költők sorai zsongatták, de a szerelmes leányok szívét kedvenc költők fiziognomiájához valamilyen tekintetben hasonló arcok indították csak meg. A költők szeretete és propagandája azután a társadalom minden rétegében egy különböző teljességű, tisztára „Schöngest“ műveltséget termelt, amely mögött, mint ködös fellegek mögött egy támadó, kerekedő, a széplelkek álmaival legteljesebben ellenkező kemény valóság készülő viharának magvai vertek talajt. Ezekben az időkben a költő örvendett a legnagyobb tekintélynek s a költői műveltségű ember volt az egyetemes ideális emberfajta. Világos volt, hogy el kellett következni mindezek börtjének. Az élet és valóság fellázadásának az irodalom ellen. A század elején már mindinkább nyilvánvalóvá lett egy szellemi katasztrófa közeledése, melyben a valóságos ellenes gondolatok és életek összeomlása maradék nélkül bekövetkezik. Ez a katasztrófa be is következett — a világháborúval, mely az egész XIX. század termelte szellemiségnek, ideáloknak és célkitűzéseknek is összeomlása volt. Hogy ez a nagy katasztrófa azután mennyiben érte utól a költőt is, szinte felesleges közelebről jelezni. A költő, még a legjobb is, lézengő rekvizituma egy elmult világnak. Nem kell, nem szükséglet. Egy végső pillanatait élő tradícióknak kegyelméből van már... Napjai megszámláltak... Könyvei eladathatatlanok... A legjobb is egy szűkebb réteg olvas-mánya csak... Hatásereje a legminimalisabbra csökkent...

THOMAS MANN látja ezt a szituációt ma legélesebben Európa vezető szellemei között. Meg is írta a *Betrachtungen eines Unpolitischen* című könyvében, ahol a költőtelenedés folyamatával szemben a világ elpolitizálódását konstataálja, mely olyan erős lesz, hogy még a kocsmák cégére is nem költői, hanem politikai jelzőkkel fognak ékeskedni. Thomas Mann szerint egy kor jön, már benne is vagyunk, melynek szellemi bázisa minden nem-politikai eszmét ki fog küszöbölteni magából. Természetesen teljes-éggel nem tudja megtagadni Thomas Mann önmagát s így ebben az új világ-képben még mindig helyet ad annak az ember-típusnak, amit ő „Zivilisationsliterat“-nak nevez, aki amolyan hídvező lény a mult és szülelő vég-letek közt. Ez azonban már képtelenség s a Zivilisationsliterat típusa tiszta tévedés. Sem a Zivilisationsliteratnak, sem a költőnek nincs már semmi-féle befolyása sem korunk szociális életére. S ha egykor a népek és osztályok életének formáló momentumai voltak az irodalomnak s a gondolat szabad szárnyalásai, ugy ma ez a szerep teljesen a politikai gondolat s a politikai cselekvés terére helyeződött át. A szép szó és a finom gondolat elhervadtak, a költő pedig, különösen a lírai, szociális és kulturális funkcióját elvesztette végleg. A viharos valóság tönkretépte a gondolat és álom vitorláit, — s a legjobb esetben is partra szórta isszetépvé, amik a mai nap öröksugárzásában mindenkép roncoknak mutatkoznak...

Erről persze lehetne melegebben is írni. Némi melancholiával és vérző szívvel is. Ez azonban már hiába. A valóság ez s e fölött sirni legalább is — hiábavaló. (G. G.)

Pesti cégünk utján sikerült előnyös kötést szerezni és ezáltal az

összes világmárkás zongorákat

leszállított engros árban áru-ítom.

STERNBERG zongoranagyáruháza, ORADEA,
Bulev. Reg. Ferd. 14.

SELECT-MOZGÓ

Különleges műsor. Antonia Moreno és Aleen Pringle kiváló művészek

Még egy év az élet

(vagy a „Nóvér szive“) megható drámában, hol a testvér feláldozza magát huga boldogságáért.

Monopol Ero

URANIA-MOZGÓ

RIN-TIN-TIN fenomenális állat

Kutya-szív

legújabb, 6 felvonásos nagyszerű drámájában.

Monopol Filmcentr.

Az előrehaladott nyári idény miatt

az összes raktáron levő nyári árukat

feltűnő olcsó árban

árusítja

Szabó Jenő

divat-különlegességek nagyáruháza

Cluj

C. Reg. Ferdinand 5

Telefon **4-79** Telefon

Használja ki a kedvező alkalmat!

A városi tanács a Semmitőszék döntése ellenére törölte az állampolgárok sorából Gold Leopoldot, aki 42 éve lakik Kolozsváron

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Se szeri, se száma azoknak a sérelmeknek, amelyek különösen a csatolt területek kisebbségi lakosságát érték az állampolgársági listák összeállításánál. Ezeknek a sérelmeknek egy igen kicsiny töredéke került nyilvánosságra és a nyilvánosságra hozott sérelmeknek is csak igen jelentéktelen része nyert orvoslást. Tizezrekre és tizezrekre megy azoknak a száma, akiknek az állampolgársági helyzete még ma is, kilenc évvel a csatlakozás után, teljesen bizonytalan és rendezetlen, annak ellenére, hogy a békeszerződések és az ország alkotmánya alapján, de általában minden körülmények között ugyszólván mindenkinek minden joga megvan arra, hogy ennek az országnak kétségbevonhatatlan állampolgára legyen. A rendezetlen helyzet miatt az egzisztenciák és családok tizezreinek létalapja kilenc év óta bizonytalan talajon inog és fejük fölött állandóan ott lebeg a kiutasítás Damokleszkardja.

Gold Leopold Kolozsvárra kerül

A rengeteg panasz és sérelem közül, amely az állampolgársági joggal kapcsolatban a kisebbségi lakosságot érte, a maga fantasztikus abszurditásban messze kiemelkedik Gold Leopold 70 éves házúgynek esete. Gold Leopold a ma is Ausztriához tartozó Tischmenitza városkában született.

Negyvenkét évvel ezelőtt Gold Leopold, minthogy otthon nem tudott boldogulni, átjött a monarchia másik szélére és Kolozsváron telepedett meg.

Szegény ember volt, mert a telekközvetítés akkoriban még nem tartozott a jól jövedelmező foglalkozások közé. De mert iparigazolványa volt, adót kellett fizetnie és mint jó állampolgár, becsületesen eleget tett ezirányú kötelezettségének. Az évek során családja szépen-lassan tucatszámra szaporodott. Ezenkívül más vagyont Gold Leopold nem szerzett.

A város megadja az állampolgárságot

Az összeomlás és az átcsatolás viharainak elültével, amikor lassan bár, de megindult a konszolidáció és elrendelték az állampolgárok összeírását, Gold Leopold, mint tisztességtudó polgára Erdély fővárosának, felment a város házára, bemutatta okmányait és ezek alapján

az állampolgársági bizottság 1924 július 24-ikén 15.904—1924. szám alatt fel is vette az állampolgárok névjegyzékébe.

Gold Leopold, mint aki dolgát jól végezte, nyugodtan hazament és gondtal, vesződséggel tovább dolgozott a családjáért. Senki sem zaklatta, senki sem bolygatta és amikor mások panaszkodását hallotta, hogy kihagyták, vagy kifelejtették őket az állampolgársági listából, jóleső érzéssel gondolt a 15.904-es számra. Az ő ügye reudben volt.

Elutasítják a felebbezést

Pedig dehogy volt rendben. Egy szép napon, 1925 végén pecsétes hivatalos írást kapott a kolozsvári tábla mellett működő állampolgársági bizottságtól, hogy A. Mitea, akiről soha nem hallott és aki őt sohasem látta, kifogással élt az ellen, hogy Gold Leopold nevű állampolgára is legyen ennek az országnak. Gold Leopold ugyan nem tudta, hogy ennek az ismeretlen jöltevőnek mi kifogása lehet az ő személye ellen, de azt tudta, hogy súlyos veszedelemben forog és fűhöz fához szaladt segítségért. De nem volt szükség segítségre, mert dr. Miksa Pompejus elnökele alatt

a táblán működő állampolgársági bizottság Mitea petícióját elutasította.

Igaz, az elutasítás oka nem az volt, hogy Gold Leopoldnak minden joga megvan arra, hogy állampolgár legyen. Az elutasítás formai okokból történt, mert a petíciót egy nappal az állampolgársági listák kifüggesztési határidejének lejáratát után adták be. Gold Leopoldnak azonban mindegy volt és most már még nyugodtabban ment haza.

Döntött a Semmitőszék is

Erre a nyugalomra természetesen semmi oka nem volt, mert a belügyminisztérium képviselőjében dr. Dragomir Alexandru akkori vármegyei ügyész a tábla elutasító ítélete ellen felfolyamodással élt a Semmitőszéknél. A Semmitőszék 1926 október 21-én tartott ülésében kimondotta, hogy elutasítja az ugyancsak késsedelmesen beadott felfolyamodást. Ez hétköznapi nyelven azt jelenti, hogy

a legfelsőbb forum is végérvényesen megadta Gold Leopoldnak a román állampolgárságot.

Az ítélet csak ebben az évben érkezett le a kolozsvári táblához, amely a Semmitőszék határozatát hivatalból átküldte a városhoz, hogy az állampolgársági listát ennek megfelelően korrigálja. A város az átiratot meg is kapta és egy szép napon Gold Leopoldnak újabb pecsétes írást kézbesítettek Mikes Kelemen-uccai lakására. Gold Leopold nem tud jól románul és így nem ártette meg, hogy mit tartalmaz a város 12.552—1927 szám alatt kiadott értesítése. Felment a tábla nyilvántartási irodájába és ott az egyik kezelővel megmagyaráztatta magának, hogy miről van szó. Legnagyobb meglepetésére a kezelő azt olvasta le a kis nyolcadrét lapról, hogy a Curtea de Casație și Justiție 3856—1926. számú legmagasabb végzésével Gold Leopoldnak a város állampolgársági névjegyzékéből való törlését rendelte el.

A város törli Gold Leopoldot

Gold Leopold nem tudott a Semmitőszék döntéséről, de azt tudta, hogy ha a legfelsőbb fórumon is elvesztette az állampolgárságát, örökre tönkretették. Felkereste a Zsidó Jogvédő Iroda egyik vezetőjét és előadta panaszát. Nem kellett sok utánajárás annak megállapítására, hogy

a városi tanács a Semmitőszék döntésével homlokegyenest ellenkező határozatot közölt Gold Leopolddal.

Az eset, amely a közigazgatási életbe is majdnem páratlanul áll, óriási feltűnést keltett jogász körökben. Teljesen érthetetlen ugyanis, hogy a Semmitőszék világos határozatából a városházán hogyan tudtak egészen más, ellenkező értelmű döntést kiolvasni. Lehet, hogy valamelyik alantás tisztviselő felületességéről van szó, viszont súlyosbító körülmény, hogy ezt a valóságnak meg nem felelő végzést dr. Mihali Tivadar polgármester és a városi főtitkár helyettese is aláírták.

Akkor, amidőn 12 ember egzisztenciájáról van szó, ilyen közigazgatási lapszust nem lehet egy alantás tisztviselő felületességével indokolni.

Ki tudja hányan veszítették el abszolút jogos állampolgárságukat egy ilyen végzetes eljárás miatt?

Gold Leopold természetesen megindította a hivatalos akciót arra, hogy ezt a hallatlan sérelmet a Semmitőszék döntésének megfelelően korrigálják. Ebből az esetből okulva, a Zsidó Jogvédő Iroda ezután is felhívja mindazokat, akiknek az állampolgárságuk ügyét megfeleltették, saját érdekükben nézzenek utána az illetékes hatóságoknál, hogy velük is nem egy ilyen közigazgatási lapszus történt-e.

Idegzífílisz,

vérhaj ellen

malária-oltások, jódos-, kénes gyógyfürdők a

NERVA

SZANATÓRIUMBAN
CLUJ-KOLOZSVÁR

Napi 300—400—500 lejért teljes ellátás

orvosi kezeléssel együtt

Moszkító és emberek között

Elhagytam Jeruzsálemet, hogy ellátogassak a Hassanie és Subeid beduinok közé, akik fent valahol az ország északi részén tanyáznak a mocsarak között. Kissé aggódtam az ut miatt, mert az utóbbi napokban hírek jöttek, hogy az észak felé vezető utakon egyre gyakrabban támadják meg eddig ki nem nyomozott utonállók az idegeneket. Azonban a látogatásra önmagamnak adtam ígéretet és ezt be is kell tartani. Arab sofför segítségével, ez volt az egyetlen életbiztosításom, elhagytam Tibériást, ahol egy barátom küldönce kért, hogy ne menjek el mindaddig északi utamra, amíg egyik zsidó kolónián nem töltöm az éjszakát és vele együtt ki nem tapasztalom a malária elleni állomás működését.

Abban a hitben voltam, hogy a moszkító úgy kerülik az ilyen helyeket, mint tengeribeteg az éttermet, másfelől pedig, minthogy Tibériásban a hőmérő 50 fokot mutatott, szívesen fogadtam a meghívást és 20 kilométert mentünk, hogy eljussunk az északgalilei zsidó dohánytermő faluba, Ros Pinnáhba.

A barátom zoologus és vezetője a maláriát leküzdő állomásnak. Késő éjszakáig ültünk a lámpa körül, mialatt barátom kézlegyintéssel körülbelül 30 különböző állatot fogott gyűjteménye számára. A 30 fogoly között csak néhány moszkító és homoklégy volt, a többiek skorpiók, tarantellák, különböző darázsok és egy elég tekintélyes nagyszáru poloska. Minthogy ebben a szobában készítették fekvőhelyet számomra, elhatároztam, hogy nem itt, hanem a verandán fogok aludni. Barátom jó nyugalmat kívánt a kemény fekvőhelyhez és biztosított afelől, hogy pompásan fogok aludni, mert Palesztina éjszakai hűvöse és a hőségétől meggyötört test éjszaka nagyszerűen tud aludni.

Egyideig csak néztem a csillagokat, valami kevés romantika szállott belém és néhány homoklégy szórakoztatott. Ez a légy az, amelyet este nagyon nehéz elfogni és amely nem való egyébre, minthogy könnyű lázzal ajándékozza meg azt, akire rászállt. Ezután jöttek a moszkító, drága állatok, amelyek ugyan melódikus zsongnak az ember körül, ami azonban nem járul hozzá a gyors elalváshoz. Körülbelül egy óra hosszat tartott, amíg nagy nehezen mégis elnyomott az álom.

Nem tartott azonban sokáig és fölébredtem. Panaszos dalok ébresztettek föl, emberi hangok, nem zsongása moszkítóknak, vagy denevéreknek. A hang hullámozott, fősirt és mélységekbe bugott. Valamikor gyermekkoromban hallottam ezt a dalt, nem jött messziről és mégis mintha évszázadok távlatából hallatszott volna. Fölkeltem és a holdkórosok ösztönével mentem a hang után. A telep egyik házából fény derengett.

Egy ősz ember és körülötte három tagbaszakadt, napbarnított fiatal férfi, nyilván gyermekei, ültek a földön és Jeruzsálem pusztulását siratták. Az ablak alatt hallgattam őket nagy megindulással és egészen önfeledten. A nyitott ablakon azonban meghallották egy önkéntelen köhintésemet. A fiatal emberek egyike kijött, megkérdezte mi járásban vagyok és amikor megtudta, hogy Európából jöttem az ország tanulmányozására, beinvitált a szobába.

— Most, tiseo bőv előtt éjjelente imádkozunk és kérjük istent, hogy építse föl az országot. Ez itt ugyan nem minden zsidónál szokás, de mi a gálutból jöttünk fel Erec Jiszráélbe, konzervatívok maradtunk és otthoni szokásainkból jöttányit sem akarunk engedni.

— De az ország épül és a harmadik honalapításkövei le vannak rakva — vetettem közbe.

— Igaz, de mi ortodox zsidók csak a „göula sölmá“, a teljes felszabadulás után fogjuk emlékként elraktározni a gyászos történeti élményt. Addig aktíve él bennünk a gyász. Így érezzük ezt és várjuk Erec-Jiszráél földjén az igaz megváltást.

Érzés dolga és ezzel vitába szállani meddő és hiábavaló kísérletezés. A szertartásnak a közepén tartottak, én magam is a földre ültem és bevártam, amíg végeznek.

Az öreg hideg teával kínált és érdekesekeket regélt a telep lakóinak a moszkítókkal folytatott harcáról. Hány hőse, hány áldozata volt ennek a harenak, egy öreg embertől hallani ezt,

éjjeli jeremiádak után, palesztinai zsidó telepen — ez a hangulat maga egy darab élmény és egy álmatlanságban töltött éjszakával föltétlenül fölér!

Mert az éjszakát álmatlanul kellett eltöltenem. Amikor ugyanis hazajutottam, már majdnem derengett és mire elaludtam, újból föl-zavartak.

Megint dallal keltettek föl, de ez már bizakodó és friss volt, munkások éneke, akik hajnalban mentek a mezőre. Ismét ellenállhatatlan vágy fogott el, hogy beszéljek velük. Tudtam, semmiségekről, semmire nézve nem fontos dolgokról fogok beszélni velük, de ezt kötelező parancsnak éreztem.

Kimegyek velük a mezőre — gondoltam — halljam az ő érveiket is, hiszen bizonyára nekik is meg lesz a maguk argumentumuk arra, hogy miért nem kelnek fel éjjel idején, miért nem imádkoznak Jeruzsálem újjáépítéséért és miért köszöntik dallal a felkelő napot.

Nem egyszerre mentek ki a mezőre, nem egyidőben, hanem sorjában, tízperces időközökben. Még utólrémtem őket. Bent a faluban csatlakoztam az egyik csoporthoz és éreztem, nem esik nagyon jól nekik, hogy énekeljenek zavarom. Szóltam, hogy énekeljenek tovább, szívesen hallgatom és jó is a dal ütemeire lépni. Így jutottam ki a dohányültetvényre hajnalban és néztem áhitattal, ahogy a fiatalok megkapálják a fészkeket, hajolnak, gondosan rendezik a növény törzsét, széjjel hajlítják leveleit, amelyek a Közelkelet legjobb cigarettáit szolgáltatják.

Közben lehetett beszélgetni. Ők, az új generáció már nem ismerte a moszkítóirtás hősi

korszakát, ők már akkor jöttek ide, amikor részben már be volt fejezve a településnek ez a nehéz munkája. Oroszországból bevándorolt telepesek voltak, parasztok, akik nem iskoláztak, mindössze a chédert és néhány elemi iskolát végeztek el, a Bibliát ismerték és némi kommentárjait a Szentírásnak. Komplikálatlan egyszerű nép, inkább érző, mint gondolkodó.

— Miért — kértem — nem keltek fel ti is éjjelkor éjjeli imára, mint a hithűek?

— Mi is felkelnénk, ha nem kellene legalább öt órát aludnunk ahhoz, hogy jól bírjuk a mezőn a munkát. De ugy vélekedünk, hogy Isten a mi szolgálatunkat is ép oly szívesen veszi, mint azokét, akik imával szolgálják őt.

— Tehát nincs közöttetek semmiféle ellenségeskedés!

Csodálkozva néztek rám. Hát emiatt tudnánk ellenfeleket lenni? Ez a kérdés volt a nézésükben. Tovább indokoltam kérdésemet.

— Mert bizony „odakint“ ilyesmi miatt is ellenfelei egymásnak az emberek.

— Igen, odakint — adta vissza a paraszti ember bölcs egyszerűségével — „odakint“, az egy másik világ. És talán az is hajtott bennünket ide, ebbe a világba, vagy ezt a különbséget ne érezzük.

Ők tovább dolgoztak, én pedig visszamentem a telepre és most már végérvényesen nem tudtam aludni. A nap tüzes sugarait küldte le, a moszkító eltűntek és én úgy éreztem, hogy álmatlanságom ellenére is friss vagyok, tele munkakedvvel.

Arra pedig, bár megígértem önmagamnak még sem volt kedvem, hogy elmenjek a haszanije-beduinokhoz. Dr. G. S.

Jasiban egyre terjed a tifuszjárvány

Eddig negyven megbetegedés fordult elő. Ócska vízvezetési csövek terjesztik a ragályos mikrobákat

(Jasi, aug. 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Moldova fővárosában egyre nagyobb méreteket ölt a tifuszjárvány. Minden óvintézkedés ellenére eddig 43 megbetegedés fordult elő és valamennyi esetben azt állapították meg az orvosok, hogy a tifusz a vízvezeték inficiált víze terjeszti. Ez annál feltűnőbb, mert Jasinak messze vidéken híres jó ivóvíze van, amelyet a Timisesti folyó szolgáltat. Slătineanu professzor, a jasi egyetem hírneves bakteriológusa megállapította, hogy a Timisesti vízében nincsenek tifuszmikrobák, a fertőzés tehát kizárólag a vízvezeték útján történhetett.

Érdekes, hogy a német megszállás idején, amikor körülbelül 600 ezerre rugott a Jasiba menektek száma, egyetlen tifuszeset sem történt, ma

pedig, amikor a városban csak 100 ezer ember él és a vízvezetékek csak 8 órán keresztül működnek, napirenden vannak a megbetegedések.

Dr. Viseoianu, az egészségügyi minisztérium ve-érigazgatója vizsgálatot indított a járvány eredetének felderítésére és ennek folyamán megállapította, hogy a város vízvezetési hivatala a nyári szárazság következtében előállott vízhiány miatt régi csöveket helyezett üzembe, amelyekkel Bahliuból szivattyúzták a vizet. Ezek a csatornák állítólag nem telnek meg vízzel és az előálló ürbe a szennyle átszivárog a különböző levezető csatornákból. A vizsgálat valószínűnek tartja, hogy a víz inficiálódása innen ered.

Megalakult a romániai zsidó tudományos egyesület

Az egyesület, amelynek vezetésében Erdély is képviselve van, széleskörű kulturprogram megvalósítását tűzte ki céljául

(Cluj-Kolozsvár, aug. 13. Az Uj Kelet tud.) A Németországban immár 70 év óta fennálló „Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaft des Judentums“ mintájára csaknem minden európai országban van már egy-egy zsidó tudományos egyesület. Az ilyen országos egyesület az illető ország zsidó tudósait tömöríti testületté, ami az egyes tagokra termékenyítőleg hat, újabb és újabb tehetségeket hoz a felszínre és bekapcsolja az ország zsidó tudósait az össz-zsidóság tudósainak vérkeringésébe. De nem utolsó célja az ilyen egyesületnek, hogy az ország zsidó tudósait összekötésbe hozza az ország nemzsidó tudósaival. Ez viszont a zsidóság megőrzéséhez és megbecsüléséhez vezet, amit semmilyen ország zsidósága nem nélkülözhet.

Nálunk dr. Niemerower, bukaresti főrabbi és dr. M. A. Halevy voltak azok, akik úgy látták, hogy a megnagyobbodott Románia zsidó tudósait is egyesületbe kellene tömöríteni. Az előkészületeket még a télen tették meg, amennyiben a Romániában élő zsidó tudósokhoz az egyesület megalakítására vonatkozó felhívást intéztek. A felhívás eredményes lehetett, mert — amint a bukaresti „Stiri“ jelenti — az egyesület „Societatea de Studii Judaice din

Romania“ (Chevra Lechochmat Jiszráél b'Romania) címen meg is alakult.

Az egyesület célja a zsidó archeológia, filozófia, filológia, történet, bibliográfia és más zsidó tudományoknak sajtó és előadások útján való művelése. Különös súlyt fog helyezni az egyesület a Romániában lakó zsidók történetére és folklorikus tudományára. A kiadványok héber és román nyelven fognak megjelenni.

Az alakulmányulésan az új egyesület vezetését is megválasztották két évre. Elnök lett: dr. Niemerover I. bukaresti főrabbi és szenátor, alelnökök: dr. M. Schwarz, az „Egalitate“ szerkesztője (Bukarest) és Kluger Carol volt szenátor (Csernovitz), főtítkár: dr. M. A. Halewy, a „Sinai“ szerkesztője (Bukarest). Ezenkívül hattagu tanácsot is választottak, amelyek tagjai: dr. Beck A. tanár (Bukarest), Birnberg Abrahám (Bukarest), dr. Brucăr Abrahám (Bukarest), Fleischer Lipót isk. igazgató (Timisoara), dr. Friedmann Leone (Bukarest), dr. Schweig M., a „Curierul Israelit“ szerkesztője (Bukarest).

Az egyesületnek vannak és támogató tagjai, akik 100—500 lei évi tagsági díjat fizetnek. Belépési jelentkezéseket a titkárság, (Bucuresti, Str. Traian 51.) fogad el.

Uj Kelet
dóság
szerkesztik
Földes szer
Uj Kelet
megie

— Az
lentik: Zai
fandaris elh
binetalkitá
Tsaldaris és
hatalmat. A
kozik be a

— Vég
radalmi ki
forradalmi
ura a helyz
mány a liss
csinyje mia

Bla

— Rept
jelentik: A
sel várják a
A versenyen
fognak mérk
elérték az ó
az olaszok s
több, az am
motorjuk 24
tasztikus ere

— Ósko
Bukarestből
közelében, A
épitettnei ma
leten ásták
ges árkokat
edénymarad
Az udvar eg
láltak, amel
ugy, hogy k
3000 kilogr
A kő alatt
Krisztus el
darabok vol
az 1800-as
leletekről a
archeológiai
tanár kimen
leges ásatás
tások helyén

— Borz
ten. Budape
autókatasztr
zel Mihály
tek, a sötét
nak. Az aut
utasait. Mei
doklik, a t
szenvedtek.
tották.

— Szept
kongresszu
sajótkongres
Bukarestben
tette be rész

Ny
Mindig

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági szociális napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Vasárnap

5687. Ab 16.
1927. aug. 14.

Hétfő

5687. Ab 17.
1927. aug. 15.

Az új görög kormány. Athénből jelentik: Zaimis miniszterelnök lemondott. Kafandaris elnök újból Zaimist bízta meg a kabinetalakítással. Valószínű, hogy a régi kormány Tsaldaris és hívei kihagyásával veszi át újból a hatalmat. Az új kormány a jövő héten mutatkozik be a parlamentnek.

Végleg meghiusultak a portugál forradalmi kísérletek. Lisszabonból jelentik: A forradalmi kísérletek meghiusultak. A kormány ura a helyzetnek. Hír szerint a portugál kormány a lisszaboni és portói helyőrségek államsínyje miatt lemondott.

Blatt harisnyái

a legtartósabbak - Cluj

Repülőverseny Rómában. Rómából jelentik: Aviaticai körökben nagy érdeklődéssel várják a mérkőzést a Schneider-kupáért. A versenyen angol, olasz, amerikai repülőgépek fognak mérkőzni. Hírik, hogy az angolok már elérték az óránkénti 350 mérföldes sebességet, az olaszok sebessége óránként 450 kilométernél több, az amerikaiakról annyit tudnak, hogy új motorjuk 24 cilinderes és kipróbálásakor fantasztikus eredményeket ért el.

Öskori leleteket találtak Jasi mellett. Bukarestből jelentik: Sipota községben, Jasi közelében, Alexiuc községi bíró új házat akart építtetni magának. 500 négyzetméternyi területen ásták a munkások az alapzathoz szükséges árkokat és eközben faragott oszlopfragmenseket, edénymaradványokat és fémdarabokat találtak. Az udvar egyik részén óriási kődarabokat találtak, amely teljesen megakasztotta a munkát, úgy, hogy kénytelenek voltak a követ, amely 3000 kilogrammot nyomott, eltávolítani helyéből. A kő alatt régi fazekat találtak, amelyben a Krisztus előtti 92-es évből származó pénzdarabok voltak, viszont egy másik edényben az 1800-as évekből származó aranypénzek. A leletekről a községi bíró jelentést tett a jasi archeológiai intézetnek, ahonnan több egyetemi tanár kiment a helyszínre és már a kezdetleges ásatásokból megállapították, hogy az ásatások helyén antik templom állt.

Borzalmas autókatasztrófa Budapesten. Budapestről jelentik: Az éjjel borzalmas autókatasztrófa játszódott le a Váci-úton. Meizel Mihály mérnök autóját, amelyben öten ültek, a sötét uttesten nekivezette egy kőrakásnak. Az autó felborult és maga alá temette utasait. Meinel koponyatörést szenvedett és halálra, a többiek kisebb-nagyobb sérüléseket szenvedtek. Valamennyiüket kórházba szállították.

Szeptemberben lesz a latin sajtókongresszus. Bukarestből jelentik: A latin sajtókongresszusra, amely szeptemberben lesz Bukarestben, eddig 80 külföldi újságíró jelentette be részvételét.

Ötvenezer főre emelkedett a fellázadt bolíviai indiánok száma

A fehér lakosság pánikszzerűen menekült a veszélyezett vidékről. Eddig több, mint ezer felkelőt agyonlőttek

London, aug. 13. Röviden hírül adtuk, hogy Bolívia fővárosának, Cocotának közelében mintegy 3000 főnyi indiáncsapat fellázadt és megkezdte a fehér emberek mészárlását.

La Pazból érkező újabb jelentések szerint a bolíviai indiánlázadás egyre nagyobb arányokat ölt. A lázadók száma most már 50.000 körül jár és a veszélyezett vidék fehér lakossága pánikszzerűen menekül a tengerparti városok felé. A kormánycsapatok tehetetlenek a lázadókkal szemben, mint-

hogy számuk elenyészően csekély, legalább is azokban a helyőrségekben, ahol a lázadás terjed.

A kormánycsapatok több várost kénytelenek voltak kiüríteni és újabb megerősítéseket kértek La Pazból. Azokat az indiánokat, akiket a kormánycsapatok foglyul ejtenek, könyörtelenül kivégzik. Eddig már több, mint ezer indián lázadót lőttek agyon, megtorlasként az indiánok által meggyilkolt fehérekért.

Egy asszony revolveres merénylete a párisi szovjetkövetség portása ellen. Párisból jelentik: A párisi szovjetkövetségen tegnap megjelent egy orosz nő, aki azzal az ürüggyel, hogy utlevelet akar, amellyel visszamehesten Oroszországba, bejutott a követség portási helyiségébe. Itt revolvert rántott és a portásra sütötte. A golyó a portás jobb tüdejét furta keresztül. Súlyos állapotban vitték kórházba. A nő, akit letartóztattak a vizsgálóbíró előtt kijelentette, hogy azért ment a követségre, hogy az első bolsevistát, akit a követség talál, lelője. Azt, hogy az asszonyt mi készítette erre a cselekedetre, nem lehetett megtudni. Nem lehetett megtudni azt sem, hogy mi a neve és milyen célból tartózkodott Párisban.

Föbelőtte magát Purjesz Imre, a „Magyar Hirlap” szerkesztője. Budapestről jelentik: Purjesz Imre, harminchat éves hirlapíró, a „Magyar Hirlap” szerkesztője, ma délután Békéscsabán

Blatt harisnyái

a legolcsóbbak - Cluj

föbelőtte magát és azonnal meghalt. Purjesz Imre, Purjesz Lajosnak, a „Világ” volt főszerkesztőjének unokaöccse és igen tehetséges újságíró hírében állott. Hátrahagyott levelében öngyilkosságának okául azt írja, hogy terveit sikertelensége miatt követte el tettét.

Újabb autókatasztrófa a regátban. Bukarestből jelentik: A Galati mellett, Serbesti községben egy automobil, amelyben Mihailescu galati primár, Tatovici volt prefektus és nejeik, valamint Mihailescu leánya ültek, átfelfordult. Valamennyien súlyosan megsebesültek.

Bélrenyhesség, gyomor- és bélhurut, a vastagbélfal kezdődő megbetegedése, vakbélgyulladásra való hajlamosság esetén a természetes „Ferenc József” keserűviz gyorsan és fájdalom nélkül megszünteti a hasiszervek pangását. Sok évi kórházi tapasztalat igazolja, hogy a Ferenc József viz használata a bél-működést kitűnően szabályozza. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Ma délután lesz a Haggibbor táncos kertünnepélye. A nyári szezon valóságos eseménye lesz a Haggibbor kertünnepélye, amely ma, vasárnap délután 4 órakor veszi kezdetét az Ujságíróklub kerthelyiségében. Gyermekek szórakozása vezeti be az ünnepélyt: Gara Ákos mond meséket a gyermekeknek. Félhatkor felvonul a Haggibbor száztagú tornászgárdája és a különböző tornaszereken fogja szemképrázta mutatóványokkal gyönyörködtetni a publikumot. A tornászgárdában szerepelni fog a Párisból most hazatért Márk is, a Haggibbor volt trénera, aki Párisban Franciaország egyik legjobb tornászává nőtte ki magát. Ezután kerül sor a női és gyermekszépségversenyekre, majd végül a férfiak csunyasági versenyének lebonyolítására. Tréfás ötletek hosszú sora, kabarészámok és pazar látványosságok egészítik ki az est műsorát, amely után 9 órakor veszi kezdetét az adórendelet miatt oly nehezen nélkülözött tánc és táncverseny. A zenét Halász Lajos híres bandája szolgáltatja. Az ünnepélyre az Ujságíróklub összes termei rendelkezésre állanak és így azt kedvezőtlen idő esetén a klub széles és kényelmes helyiségeiben tartják meg.

Merényletek és halálos ítéletek Szovjetországban. Moszkvából jelentik: Moszkvában néhány nappal ezelőtt ismét merényletet követtek el két magasrangú kommu-

Blatt harisnyái

a legjobb - Cluj

nista tisztviselő ellen, akik azonban csak könnyebben sebesültek meg. A merénylőket nem lehetett eddig letartóztatni, mert a nép nagy rokonszenvvel viseltetik irányukban és gondosan rejtgeti őket. A merénylet idejével összeesik Anenkov tábornoknak, valamint a vezérkar főnökének, Denszoynak a halálraítélte-tése. A generálist és a vezérkar főnökét tizenkilenc napon keresztül tartó tárgyalás után ítélték halálra, miután szolgálatukban nem bizonyultak hűségnek a szovjet iránt.

Három letartóztatott bécsi kommunista éhségstrájkot kezdett. A bécsi tartományi törvényszék fogházában három letartóztatásban lévő kommunista éhségstrájkot kezdett. Közöttük van Fiala, kommunista vezér is, aki a rendőrségi nyomozás adatai szerint elsőnek lőtt július 15-én az igazságügyi palota előtt a felvonuló rendőrségre. Az egyik déli lapnak az az értesülése, hogy a tartományi törvényszék fogházában húsz fogoly kezdett éhségstrájkot, nem felel meg a valóságnak.

Írógép, számológép, Richter-körző

LEPAGE-nál - Cluj

Kérjen jegyzéket, bemutatást, prospektust

Nyári ujdonságok

Mindig a legegészségesebb, legfinomabb és legolcsóbb az

Grenadinok selymek etc. AU PRINTEMPS divatruházban

Mátyás király-tér 18. a Központi szálloda épületében

Perujítás készül a Grozavescu-pörben

A tragikusvégű énekes volt felesége egyre erőszakosabban küzd a hagyaték megkaparintásáért. Egy berlini színház darabot íratott a Grozavescu-tragédiáról

(Bécs, aug. 13. Az Uj Kelet tudósítójától) A meggyilkolt Grozavescu Traján egykori felesége, Kövesdy Nelli még mindig nem akar lemondani arról, hogy volt férjének lakását és annak berendezését megkaparintsa. Grozavescuné, aki néhány héttel ezelőtt visszatért Bécsbe és azóta apjánál lakik, szinte minden nap megjelenik a bezárt lakás előtt és erőszakal be akar hatolni. Már több ízben hangos szóváltásra került a sor közötté és a Grozavescu-család ügyvédje, Gürtler Hans dr. között, aki egy

botrányos jelenet után kénytelen volt Grozavescuné eltávolítására rendőrt hivatni.

Grozavescuné vakmerőségében tegnap arra vete-medett, hogy az egyik bécsi estilapban nyilatkozatot tett közzé, amelyben felháborító módon emlékezik meg a meggyilkolt férjének öz anyjáról és közli, hogy követeléseiről csak abban az esetben mond le, ha Grozavescu édesanyja 500 millió koronát ad első, Caltum Demeterrel való házasságából származó leánykájának.

Az érthetetlen és vakmerő követelés arra indította Gürtler dr.-t, hogy szintén nyilatkozzék. Gürtler dr. nyilatkozatában kijelenti, hogy

új adatokat sikerült szereznie Grozavescu meggyilkolásának előzményeire vonatkozólag,

— **Elfogtak egy nyolcszoros olasz rablógyilkost.** A párisi rendőrség az elmúlt éjszaka letartóztatott egy körözött rablógyilkost, Pollastro t, aki Olaszországban nyolc gyilkosságot követett el és akit az olasz hatóságokon kívül a francia hatóságok is köröztek többszöri betöréses rablás miatt. Pollastro néhány hónappal ezelőtt szerepelt utóljára a francia bünygyi krónikában, amikor is kirabolta a marseille-párisi gyorsvonat több utasát. Akkoriban a francia csendőrség napokig üldözte, míg végre azután egy a párisi gyorsvonat által elűtött emberben Pollastrost vélték felismerni. Most azután kiderült, hogy az illető nem Pollastro volt és hogy a körözött rablógyilkos abban a biztos tudatban, hogy mindenki halottnak véli, tovább folytatta régi életmódját. Az elmúlt éjszaka is egy betörés alkalmából fogták el.

— **Müsoros estély Marosvásárhelyen.** A marosvásárhelyi „Aviva Noémi“ augusztus 21-én tartja meg ezévi első müsoros estélyét, amelyen többek között színrhozzák Goldfaden „Komische Chasene“ című szindarabját. Az estély műsorának részletes ismertetésére még visszatérünk.

— **Eljegyzés.** Weisz Böske Zalau, Spéter Bubi Bistrita jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

* **Bikszád gyógyfürdő nyitva június hó 1-től.** Ivókura, meleg ásványvíz és szénsavas fürdők, hidegvíz-gyógyintézet és inhalatórium. Elsőrangú orvosi szaktekintélyek által javalva van a légzőszervek, gyomor- és bélhurutos megbetegedései ellen, nemkülönbén hólyag-, vese- és epe-bajoknál, valamint a sárgaság, kerek gyomorfekély eseteiben. — Szobák még eljegyvezhetők. — Állandó fürdőorvos. Mérsékelt áru diétás konyha. — Vasut, posta, telefon helyben. — Felvilágosítást készséggel nyújt a Fürdőigazgatóság, Baia-Bicsad (Bikszád gyógyfürdő) Jud. Satmar.

— **Elfogató parancsot adtak ki az eltűnt Zágorszky lengyel tábornok ellen.** Varsóból jelentik: A hadügyminisztérium a saját útján hivatalosan nyilatkozott Zágorszky tábornok eltűnése ügyében, akit Vínából, ahol hivatalos hatalommal való visszaélés vádjáért volt bebörtönözve, Varsóba vittek, hogy az ügyész indítványára szabdlábra helyezték, azzal a feltétellel, hogy szombaton jelentkezzék a hadügyminiszternél. Miután Zá-

amelyek új bizonyítékot képeznek Grozavescunéval szemben és könnyen az ítélet megsemmisítését és perujítást eredményezhetnek. Mivel, ugymond, Grozavescuné magatartása egyre provokálób és türehtetlenebb, Gürtler dr. szenzációs meglepetéseket és új fordulatot helyez kilátásba a meggyilkolt művész felmentett feleségének ügyében.

Egyelőre azonban a kiváló operaénekes hagyatékának birtokáért, amely tulajdonképen Grozavescu kislányát illeti meg, egyre nagyobb erőfeszítéseket tesz Kövesdy Nelli. Ehhez az akcióhoz most első férje és jelenlegi vőlegénye, Caltum Demeter ezredes is csatlakozott, aki a bécsi polgári törvényszéken keresetet indított, amelyben menyasszoyra javára követeli a hagyatékot azon a címen, hogy Grozavescuné első házasságából származó leánya, aki az ő lánya, nem tud hagyatékhoz jutni, mert Grozavescu anyja és nővére nem engedik be a lakásba.

Caltum bűnvádi följelentést is tett sikkasztás címén ismeretlen tettes ellen.

Grozavescuné egyébként tudomást szerzett arról, hogy egy berlini színházi cég darabot akar elhelyezni, amelynek a tárgya az ő férjgyilkossága és a darab címe: Grozavescu. Erre levelet írt a berlini színházi ügynökségnek és tiltakozik az ellen, hogy az ő nevét hozzájárulása nélkül egy darab címéhez használják fel, egyben kijelenti, hogy törvényes uton is meg fogja akadályozni a darab színrehozatalát.

gorszky nem jelentkezett, feltételezik, hogy azért rejtőzött el, mert nem akart jelentést tenni a hadügyminiszternek, Zágorszky ellen elfogató parancsot adtak ki.

— **Elhalasztják az európai repülők startját.** Newyorkból jelentik: A meteorológiai hivatal jelentése szerint az időjárási viszonyok kedvezőtlenek és ezért az európai repülőknek a repülés elhalasztását tanácsolják.

Ne panaszkodjék lábizzadásról, inkább használjon **PEDISAN** lábsót mert csak az segít.

— **Egyévi börtönre ítélték egy hindu újságíró, mert cikket írt Mahomet pokolbeli szenvedéseiről.** Londonból jelentik: A hinduk és a muzulmánok közötti béke fenntartására sokszor igen erős eszközöket vesz igénybe az indiai kormány. A közelmúltban történt, hogy egy hindu újságíró az „Amritsar“ című lapban cikket tett közzé, amelyben erős szívezzéssel megírta, milyen gyötrelmeket szenved Mahomet a pokolban, ahol valamennyi asszonyától körülvéve, bűnhődik. A muzulmánok között óriási felzudulást keltett a cikk és panaszok tertek a hindu újságíró ellen. Az angol bíróság, amely elé ez az ügy került, ugyancsak zavarban volt. Vajjon büntetendő cselekmény-e — tépelődtek — a próféta tulvilági életének ilyen beállítása. A bíróság végre is bűnösnek mondotta ki a hindu újságíró Mahomet próféta becsmlérléséért és ezért egyévi börtönre és 10 font sterling pénzbüntetésre ítélték.

Kereskedők!

Törvény által előirt Jurnal (Nap'ó) Inventar (Leltár) könyvek kaphatók bélyegezve is BERNÁT papírárúházban, Cluj, Főtér 29.

Franciakönyv Lepage

Mélyen leszállított áron **fest** tisztít, egyben ruháját **Cink** Cluj molymentesíti

A **FAMILIA** kenyérrel magas táperezénél fogva 25% megtakarítás érhető el

— **Saccot mesterségesen akarják táplálni.** Londonból jelentik: A bostoni hatóságok azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy Saccot, aki nem hajlandó az éhségstrájkot abbahagyni, mesterségesen fogják táplálni. Newyorki jelentések szerint a városban mára helyreállt a nyugalom, de azért a rendőri készütségeket fentartják.

— **Meghalt a budapesti zsidó hitközség legöregebb rabbija.** Budapestről jelentik: A budapesti zsidó hitközség legöregebb rabbija: Feldmann Mózes, a h.r.a.s rabbi-kollégium elnöke, tegnap elhunyt. Temetése vasárnap délelőtt lesz.

— **Háromszázezer dollár értékű csempeztett alkoholt foglaltak le.** Londonból jelentik: Az amerikai proibiciós flotta lefoglalta a Sebastopol angol gőzöst, amelyen 300.000 dollár értékű szeszcsomagot találtak. A hajó legénységét és tisztjeit letartóztatták.

— **Házasság.** Roóz Lulu urleány (Huszt) és Kratz Herman dentist (Petroseni) f. hó 16-án tartják esküvőjüket. Rokonaikat, jóbarátaikat, ismerőseiket ezuton hívják meg szeretettel. Sürgönycim: Kesztenbaum, Satumare.

Ma utóljára lép fel Harry Piel közkedvelt akrobata

Halál megvetője

c. legújabb filmében a Magyar Színház-Mozgóban

Okvetlen nézze meg. Monopol Film.

Felhívás jegyepárhoz és házasságjelöltekhez

50 000, 100 000, 200 000 és 300 000 lei hozományt

kaphatnak lányok, urak jegyepárok, özvegyek minden korból a Fortuna utjon kötött hozománybiztosítás keltétől számított 6 hónap mulva. A Fortuna román általános bizosító társaság új tarifát léptetett életbe, felekeztékülönbség nélkül, házastalan személyek részére, hogy házasságukat 50.000-tól 300.000 lei g való hozománnyal tegye lehetővé, igen csekély, egyszer esedékes premium fizetése ellenében 600—1500 leig (a biztosított összeg nagysága szerint) továbbá 50.000 lei biztosítási összeg után 75 lei pótdíjért, mely minden házosság alkalmával fizetendő, mely abban az 1000-es csoportban köttetett, amelybe az illető biztosított besoroztatott. A „Fortuna“ garantálja a pontos kifizetést 6 hónappal a házasságkötés után, függetlenül a biztosított csoportjának taglétszámától.

Egyetlen házastaladó se mulassza el tehát ezt az alkalmat, hogy ilyen előnyös feltételek mellett és kevés költséggel egy 300.000 leig terjedhető hozományhoz jusson. Minden házastaladó azonnal kössön meg a kívánt összeg g egy ilyen hozománybiztosítást. Forduljon bizalommal képviselőinkhez.

Hasonló feltételek mellett biztosít a „Fortuna“ halálesetre is minden urat, vagy hólgyer, orvosi vizsgálat nélkül 65 élevesztendőig 600.000 leig, mely összeg hat hónappal a haláleset után fizetendő s a kötvény már 60 nap mulva lép életbe.

Szóbeli és írásbeli felvilágosítással szolgál és ajánlatokat tesz az erdélyi és baráti igazgatóság. B. Kiss-mann igazgató, Kolozsvár, Str. Paris (v. Papp-u.) 22. Hivatalos órák 10—12-ig és d. u. 3—6-ig. Képvisezők felvétel ek Erdély és Bánát minden helyiségében

„FORTUNA“

Societate Romana de Asigurari Gen. Soc. in Comendita. Directiune Generala Bucuresti.

Directiunea Reg. pentru Ardeal si Banat — Cluj, Str. Paris, (volt Pap-utca) 22. szám

Idegbajosok

gyógyulásukat a modernül berendezett

NERVA szanatoriumban

(Cluj, Kolozsvár) találják. Napi 300—400—500 leitől kezdve, orvosi kezeléssel együtt, teljes ellátás.

— **Hiv nemzetköz** jelentik: A nemzetközi A tábor be résztvevők állottak sor vonult fel, Annie Besa elsőnek von hívó követt ahol Annie előadást a murti pedig előadásokat totta. A ko napra vend ságírókat.

* **A timis** 1927—28. i tember hó l névszerint tályu leány kereskedelm tanulók sajn nak és áll nak. Az é folyamán el vebb felvilá Igazgatóság.

Ide arat Vid **LE**

A pancota pekre jámb keres. Dijaz a meghivott Pancota (

A statuso tanítói állás Az állás Kellő okmán czimzendők. Fizetés m költségeit m ben részest Sannicola Glück Zsi jegyz

Hirde

— Hivatalosan is megnyílt a teozófusok nemzetközi kongresszusa. Amszterdamból jelentik: A teozófus Keleti Csillagrend hatodik nemzetközi kongresszusa hivatalosan megnyílt. A tábor bejárata virágfüzérrel volt elzárva. A résztvevők kimentek a táborból és azon kívül állottak sorfalat. Előbb a női cserkészcsapat vonult fel, azután jött Krishnamurti és dr. Annie Besant, aki elvágta a virágfüzért és így elsőnek vonult be a táborba. A jelenvolt 2700 hívő követte vezetőit a nagy előadásátor felé, ahol Annie Besant és Krishnamurti tartottak előadást a Világtanító eljövételéről, Krishnamurti pedig 3 új költeményét adta elő. Az előadásokat a hilversumi rádióállomás továbbította. A kongresszus vezetősége tegnap egész napra vendégül látta a német és holland újságírókat.

* A timisoarai Zsidó középiskolákban az 1927—28. iskolai évre a beiratások 1927 szeptember hó 1—6-ig történnék. Az összes iskolák, névszerint a 8 osztályú fiúliceum, a 4 osztályú leánygimnázium és a 4 osztályú felső kereskedelmi iskola nyilvános joguak, vagyis a tanulók saját intézeti tanáraik előtt vizsgáznak és államérvényes bizonyítványokat kapnak. Az épülő internátus az 1927—28. tanév folyamán előreláthatólag meg fog nyílni. Bővebb felvilágosítással (válaszbélyeg) szolgál az Igazgatóság.

Eredeti Wattermann

Ideal töltő-toll

arany tollal. Azonnali rendelérről

Lej 800.

Vidékre postán utánvétellel szállítja

LEPAGE, Cluj

Pályázat

A pancotai izr. hitközség a közelgő nagy ünnepekre jámbor életű és kellemes hangu **בצל מוסף**-t keres. Díjazás megegyezés szerint. Utiköltség csak a meghívottnak térítetik meg.

Pancota (Arad-m.) 1927. július 5.

Elnökség

Pályázat.

A statusquo hitközségünkben betöltendő Cantor-tanítói állásra pályázatot hirdetünk.

Az állás már az őszi ünnepek előtt elfoglalandó. Kellő okmányokkal fészerezt kérvények alulirothoz czimzendők.

Fizetés megegyezés szerint. Meghívottnak utazási költségeit megtérítjük. Állami nyelvet bírók előnyben részesítjük.

Sannicolaul-Mare, 1927. aug. 9. (Jud. Torontal).

Glück Zsigmond Dr. Kassovicz Henrik
jegyző hitk. elnök

Hirdessen az Uj Keletben

Közgazdaság

Az állásából távozó Perietzeanu vasúti államtitkár a bucsubanketten rámutatott a CFR sulyos helyzetére

Megjelent az új vasúttörvény. Jövő héten nevezik ki a CFR új igazgatóságát

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A közlekedésügyi miniszter ma bankettet adott Perietzeanu volt államtitkár tiszteletére, akinek lemondását elfogadták. A volt vasúti államtitkár ma Karlsbadba utazik. A CFR új szervezeti törvénye ma megjelent a „Monitorul Oficialban”. A jövő héten kinevezik az új igazgatóságot, amely megválasztja az új vezérigazgatót. Biztosra vehető, hogy Perietzeanu nem vállalja ezt a tisztséget, amelyet így valószínűleg Teodorescuval, a Petrosani társaság igazgatójával töltenek be. Perietzeanu ma délben tájékoztatta a CFR igazgatóit lemondása okairól, egyben rámutatott az intézmény sulyos helyzetére. Valószínű, hogy Tancred Constantinescu lesz az igazgatótanács új elnöke.

Augusztus 18-án alakul meg az országos szeszszindikátus

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt részletesen leközöltük az új bortörvényt, amelynek egyik legfontosabb rendelkezése az, hogy kényszer-szindikátusba kényszeríti az ország szeszgyárait. A szindikátus alapítási tervzetét a szeszgyárosok már benyújtották a kormányhoz, ugyanekkor egymás között megindították a tárgyalásokat a kontingens felosztására, amelyre vonatkozólag a gyárosok öt csoportban küzdenek érdekeik megvédéséért. Ez az öt csoport a következő: 1. A nagyipari szeszgyárak. 2. A kisebb ipari szeszgyárak. 3. A Roxin-féle érmelléki mezőgazdasági szeszgyárak. 4. A kolozsvári szeszgyárak. 5. A székelyföldi szeszgyárak.

Értesülésünk szerint az egyes csoportok közötti tárgyalások barátságos mederben folynak és a kitűzött közgyűlés sima lefolyása

várható. Az alakuló közgyűlést augusztus 18-ára tűzték ki Bukarestbe. Minthogy a szindikátus megalapításának jogi és gazdasági előkészítő munkái a legapróbb részletekig ki vannak dolgozva, a 18-iki közgyűlésen ki fogják mondani a szindikátus megalakulását, megválasztják a vezetőséget, úgy, hogy a szindikátus ősszel már meg is kezdi működését.

A bukaresti közgyűlés előkészítésére pénteken délelőtt a kolozsvári és környékbeli szeszgyárosok Kolozsváron értekezletet tartottak, amelyen az elnökség ismertette az újabb fordulatot, a közgyűlés tárgysorozatát és igyekezett a megjelenteket egyhangú állásfoglalásra bírni. Ez sikerült is és így az itteni mezőgazdasági szeszgyárosok egységes állásponttal vonulnak fel az alakuló közgyűlésre.

Busila mérnököt emlegetik a CFR új vezérigazgatójául. Bukaresti jelentés alapján megírtuk, hogy Alexandru Perietzeanu vasúti államtitkár tegnap tenyújtotta lemondását, minthogy helyzete a kétféle vasúttörvény miatt bizonytalanná vált. Félhivatalos közlés szerint Perietzeanu, aki most négyheti szabadságra utazott, nem válik meg a CFR-től, hanem átveszi az ujonnan kreált vezérigazgatói állást. Ez azonban nem valószínű és be-

avatott körökben úgy tudják, hogy a CFR új vezérigazgatója C. Busila mérnök, az UGIR elnöke lesz.

Kétféle ipari hitelt kapott a nagy-szebeni „Graziosa Mill” papíráru gyár. A nagy-szebeni „Graziosa Mill” Pentele & Co. papíráru gyár, amely nemrég emelte fel alapitókáját, kétféle lej hitelt kapott a Creditul Industrialtól. A kétféle kölcsönt már be is táblázták a vállalat ingatlanaira.

Uj üzlet!

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy Clujon (Kolozsvárt), Str. Memorandului v. Unio-u. 9. sz. alatt f. hó 11-én

Uj üzlet!

fehérnemű-, vászon-, ágynemű-, paplan-, matrac- és szőnyeg-üzletet nyitottam.

Előnyös kül- és belföldi összeköttetésem révén biztosítottam magamnak a legelőnyösebb bevásárlási forrásokat. Üzletemet igen nagymennyiségű árukészlettel nyitom meg, gondoskodva arról, hogy ez irányú szükségletét nálam mindenki beszerezhesse. Tegyen egyetlen kísérletet és meg fog győződni versenyképességemről. — Teljes tisztelettel

Uj üzlet!

SZENKOVITS TÓDOR

Uj üzlet!

Tőzsde

Kissé élénkebb forgalom mellett a piac lanyha volt. Hétfőn ünnep miatt a bankok nem dolgoznak.

Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. jelentése		Valutapiac 1927 augusztus 13 (Rador)							
Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka-rest	Buda-pest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3115—3125	—	—	492	—	—	—	—	1928 ¹ / ₄
Newyork	161—161 ¹ / ₂	51875	51875	2551	—	—	—	—	—
London	786—788	252087	—	12452	—	—	—	—	48606
Páris	640—645	2033 ¹ / ₂	2033 ¹ / ₄	—	—	—	—	—	39187
Milano	885—890	2823 ¹ / ₂	2823 ¹ / ₂	13875	—	—	—	—	544 ¹ / ₄
Prága	480—482	1539	1539	—	—	—	—	—	—
Budapest	2820—2830	9055	9055	—	—	—	—	—	—
Belgrád	—	913	913	—	—	—	—	—	—
Bukarest	—	322	322	1580	—	—	—	—	—
Varsó	—	58	58	—	—	—	—	—	—
Bécs	2275—2285	7306	7305 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	—
Berlin	3850—3860	12332	12330	—	—	—	—	—	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 322, Páris 1580, Budapest —, Bécs —, Prága —.

Nemzetközi hitelintézet alakul az agrár-államok támogatására. A római nemzetközi földművelésügyi intézet akciót indított egy nemzetközi jellegű mezőgazdasági hitelintézet létrehozására. A hitelintézet főleg a tőkésben szegény országok támogatására fog alakulni. A probléma sikeres megoldása érdekében a római földművelésügyi intézet valamennyi ország kormányához és tekintélyes embereihez átiratot intézett, hogy fejtsék ki ezirányú nézetüket. Románia is kapott ilyen meghívást és ezzel kapcsolatban Argetoianu földművelésügyi miniszter értekezletre hívta össze a Banca Nationala, a Falusi Hitelintézet, a Népbankok Központjának, a Mezőgazdasági Kamarák Szövetségének, a Mezőgazdasági Szindikátusok Szövetségének és a Jelzalog Hitelintézet delegátusait. Az értekezletet előreláthatólag a jövő hét elején fogják megtartani.

Kedvezményes szállítási tarifát kapnak a kikötőkön át importált áruk. Bukarestből jelentik: Augusztus 15-ikétől kezdődően a Braila, Galac és Konstanca kikötőjén át érkező áruk, amennyiben a csatolt területeken levő, 500 kilométernél nagyobb távolságra zónába eső állomásokra szállnak, 15 százalékos fuvardíjkezdményben részesülnek.

Kettősvágányúra építik ki a marosvásárhely-galaci vonalat. Párisból érkező hírek szerint Bratianu Vintilának és Titulescunak sikerült a londoni Schröder-bankhoz és a német Diskontogesellschaft által tett vasuti kölcsönajánlatot perfektálni. Ennek alapján a CFR vezérigazgatóság műszaki irodáiban már el is készítették a terveket azokról a munkálatokról, amelyeket a kölcsön tesz lehetővé. A kölcsön feltételei — mint ismeretes — csak kis mértékben vonatkoznak pénzre. A milliárdos összegeket vasuti anyagban adná kölcsön a német tröszt azzal a kötelezettséggel, hogy nyolc év alatt helyrehozzák Románia vasuti közlekedését. A tervek között szerepel elsősorban a Grigore Ghica Voda és a Galac között lévő vasutvonalként kettős vágánnyal való ellátása. Kettős vágányt kap a Bukarest-Galac-Cetatea-Alba közötti vasutvonal, amely a turnu-severin-krajova-bukaresti vonalnak lesz tulajdonképpen a folytatása. Turnu-Severin mellett, a régi Traian-híd közelében az újjáépítési munkálatokkal egyidejűleg elkészítik a már régen tervbevetett vasuti hidat a Dunán keresztül. Az erdélyi szállítások részére a székelykocsárd-galaci utvonal kettős vágánnyal való ellátását vették tervbe. Valószínű, hogy kettős vonalat kap az arad-bukaresti és nagyvárad-bukaresti fővonal is.

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHÁZ

A színházi iroda közleményei

Popáné Rack Ilona, aki nemrégén tűnt fel Kolozsváron mint kitűnő hangversenyeken, vidéki turnéra készül. A tehetséges koncerténekesnő a körut folyamán Erdély nagyobb városait fogja felkeresni.

A budapesti Andrassy-uti kabaré Kolozsváron. A magyar színház pénztára előtt reggeltől estig állandó torlódás van: Mindenki biztosítani akarja helyét hétfőre, vagy keddre. Ezen a két estén a legkiválóbb leghíresebb budapesti kabaré-társulat, az Andrassy-uti színház ragyogó együttese fog vendégszerepelni a magyar színházban. A társulat vezető tagjai: Dajbukát Ilona, Bársony István és Kövály Gyula. A legújabb kabaré-tréfák, jelenetek, vigjátékok, magánszámok, táncok vannak az előadás műsorán. Amin Budapest egy egész évig kacagott, azt Kolozsvár két nap alatt kapja meg. Hangsúlyozzuk, hogy hétfőn is, kedden is teljesen más-más műsora van a kabaré-együttesnek. Aki menekülni akar a napi bajaitól, aki két és félórát gondtalanul akar szórakozni, az siessen a magyar színház pénztárához s váltsa meg jegyét hétfőre, vagy keddre. Az előadás hétfőn is, kedden is pont félkilenc órakor kezdődik.

A jövő évi bérlet. Évek hosszú sora óta nem volt olyan nagy bérlő-közönsége a magyar színháznak, mint aminő a szeptember 1-én kezdődő új szezonban lesz. Még nincsenek befejezve a bérletkötések (augusztus 20-ikáig még lehet bérelni) de már eddig is 120 bérlővel több van, mint tavaly volt. Ez a szám termé-

szetesen lényegesen emelkedni fog még úgy, hogy remény van rá, hogy a jövő évi bérlők száma kétszerese lesz a tavalyinak. Négyféle bérlet lesz jövőre: 1. Premiere, 2. A) bérlet, 3. B) bérlet, 4. C) bérlet. Egy-egy bérlet 40 előadásra szól (tavaly 70 előadásra szólt). Így tehát a bérlőknek egész évadon át csak 40 estét kell foglalni a színház. A bérletárak olyan alacsonyok, hogy a legszűkebb viszonyok között élő közönség is megszerezheti magának a színházbajárás élvezetét annál is inkább, mert a bérletösszeget 10 részletben kell fizetni. Egy-egy részlet olyan csekélység, hogy azt igazán senki sem érzi meg. Bérelni még mindig lehet, naponként délelőtt 9-től 1-ig és délután 6-tól 8-ig. A színház napi helyárai természetesen jelentősen magasabbak lesznek mint a bérletárak.

Siessen megnézni az „Ideal“

kalapszalonn kirakatát
talán Önnek is jut egy
a most érkezett Bécsi modellekből.

Hornyolt

és hódfarku cserepet

legjutányosabb árban
prompt szállítással ajánl

Kolozsvári Agyag- és Kőipari Rt.
Cluj, Piața Unirii 20

Égető lábfájás a nagy hőségben elmúlik,
ha lábvizébe Pedisan lábsót kever.

Románia legrégebbi
és legmegbízhatóbb,

Redőny

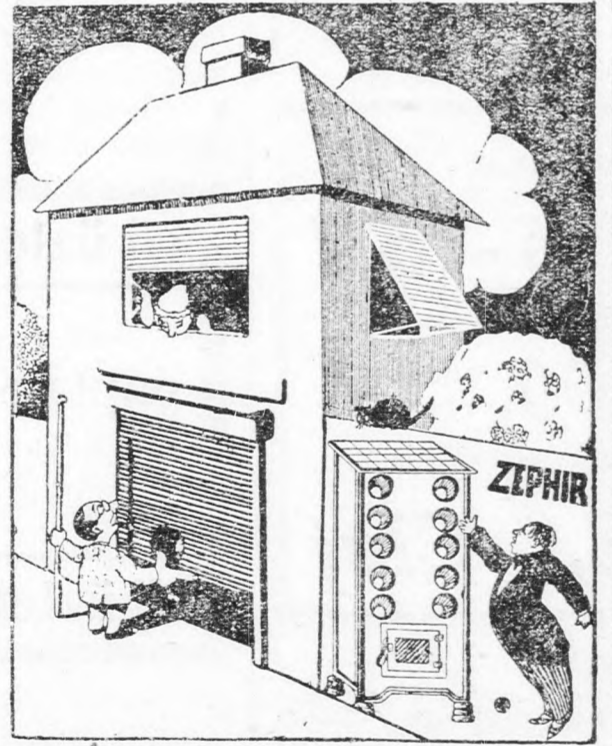
és kályhagyára
Szántó Dezső és Fia

Oradea, Str. Marasesti 8.

Acéllemez redőnyök, esslingeni
faredőnyök. Napellenző szerke-
zetek, szabadalmazott

„ZEPHIR“ kályhák

Redukált árak. Kérjen árjegy-
zékelt.

Szovátán

A rendkívül kedvező időjárás
miatt az idei szezon szeptem-
ber hó végéig tart.

a Villa Speranza-ban levő
uripanzióban
már aug. 15-ikén lép-
nek életbe a rendki-
vül mérsékelt
utószezon árak.

Érdeklődni lehet dr. Krausz Józsefné főrabbinénál, Baia Sovata, Villa Speranza

APROHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betű-
vel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állást-
keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja
előre fizetendő. Jelítség levetel csak úgy továbbítunk
ha portóhelyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja
250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Gyakorlott könyvtárgy-
köt és akvizitort felve-
szünk. — Érdeklődni
Lepagenál

A Tarbut szomszédságá-
ban lakó, komfortos lakás-
sal rendelkező zsidó csalá-
d felvenne teljes ellátásra
iskoláslányokat, esetleg
fiukat vagy egy hivatalnoknőt. Zongora
használat. Cim a kiadó-
ban.

Makkay

fémáru gyár áthelyezte
üzemét Malom-u.16.alól
Zsák-ucca
1. szám alá

1 jégszekrény olesón el-
adó. — Megtekinthető a
„Safurth“ könyvkereske-
desben, Széchenyi-tér 39.

Zsidó urilány lakást kap-
hat zongorahasználat, esetleg
zongora-órákkal is a belvárosban. — Cim a
kiadóhivatalban.

Hajhullás

és hajkorpa ellen leg-
jobb szer az
„Egger-Petrol“
Kapható minden gyógy-
szertárban és drogue-
riában

Egy elsőrendű divatárú
és egy confectios segédek
keres Párisi Áruház, Turda,
2982

Kersek a belvárosban
szoba-konyhás lakást szept.
1-re. — Cim a kiadóban
„Öreg pár“ jelgéné.

Műhelynek, raktárnak
alkalmas cca 200 m²-es
száraz, világos pince-
helyiség és cca 120m²-es
földszintes terem bére-
beadó. — Tájékozódás
Malom-utca 28. sz. alatt
házfelügyelőnél

Kersek a belvárosban
két tűres nagy szobát le-
hetőleg szeptember else-
jére. Cimet a kiadóba ké-
rek leadni.

Butor

legolcsóbban besze-
rezhető, hitelképe-
seknek részlet ked-
vezmény.

Klein I.
G. Reg. Ferdinand 69

Kersek egy szobás, elő-
szobás, esetleg szobás-
konyhás lakást. Cim Sala-
mon. Sipos-cégnél, Reg.
Ferdinand 8.

Hunwald

Cluj, Str. Vlahuta (volt
Bolyai-u.) 3. Telefon 147

Üvegesiszolda és tükör-
gyár. Táblaüveg raktár
és üvegezési vállalat.
Hibás tükrök újrafon-
csorozása. 1007

Román, angol, francia,
német, magyar fordítások.
Levelek (cégeknek hónap-
ra), kérvények, periratok,
tudományos, műszaki, köz-
gazdasági, irodalmi cikkek
stb. Másolások, sokszoro-
sítások. Dr. Mandel, Strada
Ratiu (v. Kötő-u.) 3. Tele-
fon 831.